

Stockholm 2001-01-23

sidan

1(1)

TILL REDAKTÖREN FÖR DEBATT- ELLER INSÄNDARSIDAN

Regeringens arbetsgrupp om stress snart klar med sin slutrapport

"Därefter kan det inte finnas något mer att utreda.**Problemen är kända. Det enda som räknas därefter är handling."**

Det går bra för Sverige nu. Dessvärre har nittioalets hårda ekonomiska kur även haft negativa effekter, som nu ger långtgående statsfinansiella konsekvenser. Diagnoserna stress, utbrändhet och depression har fyrdubblats sedan år 1998. Förtidspensionerna och sjukskrivningarna kostar i år statskassan hela 88 miljarder kronor, en dryg tiondel av statsbudgeten. En av orsakerna till den här negativa utvecklingen är att det är möjligt för förvaltningar och företag att göra kortsiktiga besparings- och produktivitetsvinster på arbetsmiljöns bekostnad. För att vända utvecklingen krävs ett regelsystem som belönar de arbetsgivare som tar ansvar för sina medarbetares hälsa.

Under den senaste tioårsperioden har företag och förvaltningar effektiviserats genom i huvudsak två faktorer. Den ena är kraftiga nedskärningar av personal och den andra är den ökande användningen av datorer. I de allra flesta fall har förvaltningarna och företagen haft den uttalade ambitionen att inte minska servicegraden och produktionsvolymen. Samma arbete skall utföras med mindre personal, annars ingen effektiviseringsvinst. I en del fall har det handlat om rena panikbesparingar som har medfört en påtagligt ökad arbetsbörda för de anställda. Det har i sin tur lett till en kraftig ökning av långa sjukskrivningar orsakade av stress och arbetsbelastning. Även antalet förtidspensionärer ökar. År 2000 förtidspensionerades i Sverige 49 000 personer, och det i ett läge med kommande arbetskraftsbrist.

Problemet är komplext med orsakssamband som löper mellan individ, arbetsplats och samhällsstrukturer. Vissa grundläggande faktorer går dock att identifiera. En sådan är att det hittills har varit möjligt för offentliga arbetsgivare och företag att göra kortsiktiga besparingsvinster utan att behöva ta hänsyn till de kostnader för ohälsa som uppkommer i den egna verksamheten. Myndighetens planerade verksamhet pressas in i en årsbudget som är för liten. Det klarar myndighetschefen genom att ge färre medarbetare uppdraget att göra samma jobb som tidigare. Arbetet blir mer tidspressat och datorbundet, och efter en tid klarar en del av personalen inte belastningen. De blir sjukskrivna, och i värsta fall förtidspensionerade.

Det här gör att vi hamnat i ett läge där myndigheterna formellt klarar sina sparbeting. Samtidigt orsakar samma myndigheter stora kostnader, just genom sina förmenta besparingar. De kostnaderna tas inte på myndighetsnivå, utan betalas av staten över ett annat konto. Lite tillspatsat skulle man kunna säga att staten subventionerar den dåliga arbetsmiljön på sina egna myndigheter.

Ansvar vilar nu tungt på regeringen att ta fram ett verkkningsfullt åtgärds paket med konkreta åtgärder. Ett sådant måste innehålla någon form av ekonomisk styrning, till exempel differentierade arbetsgivaravgifter kopplade till arbetsmiljön. Så länge det är lönsamt för en enskild arbetsgivare att organisera arbetet på ett hälsovådligt sätt kommer det att bli mycket svårt att komma tillrätta med problemen.

Samtidigt måste staten föregå med gott exempel och klart markera att man tar det egna arbetsgivaransvaret på allvar. **Regeringen bör därför ge varje departement i uppdrag att i den årliga anslagsdialogen med myndigheterna beakta arbetsmiljöns påverkan på medarbetare och verksamhet. För att göra det möjligt måste myndigheterna få i uppdrag att löpande göra grundliga konsekvensanalyser av den egna verksamheten ur arbetsmiljösynpunkt.**

Framför allt är det viktigt att agera snabbt. Regeringen har tillsatt en arbetsgrupp med uppgift att utreda frågan och ta fram en strategisk handlingsplan för att komma tillrätta med problemet. Arbetsgruppen kommer inom kort att presentera sitt förslag. Därefter kan det inte finnas något mer att utreda. Problemen är kända. Det enda som räknas därefter är handling.

Annette Carnhede,
förbundsordförande,
Statstjänstemannaförbundet

Roger Dörnberger,
ombudsman, Statstjänstemannaförbundets
regionala enhet i Malmö

För mer information, välkommen att kontakta:

- Annette Carnhede, förbundsordförande ST, tel 070-641 12 15
- Roger Dörnberger, ombudsman STs regionala enhet i Malmö, tel 070-830 65 28
- Lena Gennemark, pressekreterare, tel 070-314 52 73